

Lotus-ring af 18 karat rød- og hvidguld pavéret med 76 brillanter (i alt 0,57 carat). Lotus-ring 3 af 18 karat rødguld, blade i rød- og rosa guld, med turkis cabochon og 13 brillanter (i alt 0,05 carat), designet af Charlotte Lynggaard for Ole Lynggaard Copenhagen

AF LONE CHRISTENSEN, AKTIV GULD
FOTOGRAF: HEIDI LERKENFELDT

Når man nærmer sig årets afslutning – og har store forventninger til det kommende år – så har man behov for noget, der giver succes, mod og beskyttelse. ”Den, som vælger turkisen, sikrer sig et stykke af himlen i livet her på jorden”, lyder et traditionelt budskab. Turkisen siges at være en hellig sten, som fjerner al negativ energi: Den skinnende farve er et symbol for lykke, og legenden fortæller, at den forøger ens selvtillid.

Turkis er et sekundært materiale ved åreerne af den vulkanske triklint-bjergart og har en hårdhed på 5–7 på Mohs’ skala, og en massefylde på 2,6–2,9. Farven er blå, blågrøn eller grøn med voksagtig glans. Indholdet af kobber gør stenen mere blå, og indholdet af jern gør den mere grøn. De mest berømte forekomster er i Iran (Khorasani), hvor man de seneste 2.000 år har udvundet og anvendt turkis. Iranske paladser er ofte dækket af turkis, da den intense blå farve også var et symbol for det jordiske himmerige – eller som det siges mere direkte og naturligt på engelsk: ”Heaven on Earth”. Der findes også betydelige forekomster i Israel, og ikke mindst i USA (New Mexico, Arizona, Nevada og Californien), som for tiden har den største produktion. Turkis udvindes som sekundært materiale fra store kobberminer.

Turkis er kendt under mange navne, men ordet turkis stammer fra det franske ”pierre turquoise” (pierre-sten og turquoise - tyrkisk), da de første mineraler blev bragt til Europa gennem Tyrkiet fra minerne i Khorasan i Persien. Turkis har været anvendt siden oldtiden;

December måneds lykkesten: Succes, mod og beskyttelse

TURKIS

Mini Gipsy-øreringe af 18 karat rød- og rosa guld, med 6 brillanter (i alt 0,06 carat) og cabochonslebne turkis-dråber, designet af Charlotte Lynggaard for Ole Lynggaard Copenhagen

egypterne har været begejstret for turkiserne siden det første dynasti (3200 før vor tidsregning), og måske også endnu tidligere. Dengang blev de største forekomster gjort i Sinai, og siden langs Suez Golfen. Denne turkis er lidt grønnere end den persiske, og nogle kalder den egyptisk turkis. Den romerske naturvidenskabsmand Gajus Plinius den Ældre (23–79) brugte ordet ”callais”, iranerne ordet ”phirouzeh” (i betydningen sejr) og aztekerne kaldte den for ”Teoxihuitl”.

Selvom turkisen har været kendt og anvendt i smykker, sofistikerede udsmykninger samt skulpturer af egypterne, aztekerne, perserne og i nogen grad af kinesiske dynastier, var det først i forbindelse med etableringen af Silkevejen og handelsruter gennem Tyrkiet, at turkisen i større omfang blev anvendt i Europa. Turkis var ukendt i Japan frem til det 18. århundrede. Mellemøsten har traditionelt fattet turkis i guld og eventuelt sammen med diamanter. Den oprindelige amerikanske befolkning har anvendt turkis sammen med sølv. Mest kendt er dog nok den egyptiske begravelsesmaske af farao Tutankamon (omkring år 1350 før vor tidsregning), som er indlagt med turkis, lapis lazuli, karneol og farvet glas. Turkis er tillige blevet anvendt i Taj Mahal, Indien.

Før blev turkisen båret om hals eller håndled som beskyttelse mod unaturlige dødsfald, og hvis farven ændrede sig, så havde bæreren god grund til at frygte dommedag. I de senere år er turkisen igen ved at blive eftertragtet, og ses i dag ofte i guldsmykker.